

Світлана Федоренко,

доктор педагогічних наук, професор,

головний науковий співробітник

лабораторії морального, громадянського та міжкультурного виховання,

Інститут проблем виховання

Національної академії педагогічних наук України,

вул. М. Берлінського 9, м. Київ, Україна,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8517-9975>

Катерина Журба,

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач лабораторії національно-патріотичного виховання,

Інститут проблем виховання

Національної академії педагогічних наук України,

вул. М. Берлінського 9, м. Київ, Україна,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3854-4033>

Олена Шепелева,

старший викладач

кафедри англійської мови гуманітарного спрямування № 3,

факультет лінгвістики,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,

Берестейський просп. 37, м. Київ, Україна,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4260-0840>

ЦІННІСНО-ІНТЕГРАТИВНИЙ КОНТЕКСТ ФОРМУВАННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ: МІЖНАРОДНІ ОСВІТНІ ІНІЦІАТИВИ

У статті зроблено спробу осмислення потенціалу міжнародних освітніх ініціатив щодо формування глобальної компетентності школярів. Мета статті полягає у висвітленні основних напрямів міжнародних освітніх ініціатив щодо формування глобальної компетентності учнівської молоді. Реалізація мети передбачала вирішення таких завдань: проаналізувати, осмислити й узагальнити науково-педагогічні джерела щодо наявних міжнародних освітніх ініціатив у площині формування глобальної компетентності учнівської молоді; схарактеризувати ціннісно-інтегративну специфіку розробленого різними міжнародними організаціями навчально-методичного забезпечення, спрямованого на формування глобальної компетентності учнівської молоді. Методи дослідження. Під час наукового пошуку застосовано комплекс загальнонаукових методів: аналіз, синтез, індукція, дедукція та узагальнення. Висвітлення теоретичних положень та формулювання висновків здійснено на основі вивчення та систематизації періодичних джерел з теми дослідження. Результати дослідження. Зазначено, що в ХХІ столітті учні не тільки повинні знати про глобальні проблеми, а і володіти вміннями, необхідними для забезпечення індивідуального та колективного благополуччя. Глобальний характер освіти сьогодення у навчальних програмах, розроблених за підтримки різних міжнародних організацій, насамперед визначається виходом за межі дисциплін, тобто характеризується зростаючою міждисциплінарною інтеграцією. При цьому ціннісний складник, а саме духовно-моральний розвиток як цільовий орієнтир сучасної освіти, відіграє важливу роль у формуванні глобальної компетентності школярів. Підсумовано, що у сучасному світі, який швидко змінюється, все більше і більше міжнародних освітніх ініціатив спрямовані на розвиток глобальної компетентності учнівської молоді. Різкі відмінності між «місцевим», «національним» і «глобальним» контекстами стираються перед лицем нових інституцій і технологій, які виходять за межі сучасних національних держав. Тому сьогодні міжнародні освітні ініціативи, запроваджені такими фундаціями, як-от Міжнародний бакалаврат, Організація економічного співробітництва та розвитку та багатьма іншими, створюють навчальні програми та промотують глобальну залученість, що забезпечує учнівську молодь кращим розумінням мови та культури, заохочує її досліджувати глобальні та місцеві проблеми, а також вирішувати найбільші виклики людства в класі та за його межами. Наголошено, що така глобальна освіта поширює освітні стандарти та практики щодо філософії та організації освітнього процесу, спрямованого на розвиток обізнаності, перспектив і зобов'язань, необхідних для глобальної взаємодії, що в цілому сприяє ефективному формуванню глобальної компетентності учнівської молоді.

Ключові слова: глобальна компетентність, глобальна освіта, глобальна залученість, навчальна програма, міждисципліна інтеграція, цінності, навчальні досягнення учнів, учнівська молодь, міжнародні освітні ініціативи.

Вступ та сучасний стан досліджуваної проблеми.

У сучасних умовах взаємопов'язаного, різноманітного і швидкоплинного світу виховання учнівської молоді відбувається під впливом економічних, соціокультурних, цифрових, демографічних, екологічних і навіть епідеміологічних факторів. При цьому створюються як нові можливості, так і водночас породжуються нові проблеми, зокрема глобального характеру. Розв'язання останніх потребує міжнародної співпраці, у якій проявляється глобальна компетентність кожного. Глобальна компетентність є комплексним поєднанням знань, умінь і цінностей, які успішно застосовуються при особистій або віртуальній взаємодії з людьми з іншого культурного середовища, та за участю окремих індивідів у вирішенні глобальних проблем (тобто, у ситуаціях, що вимагають від людини розуміння проблем, які не мають національних кордонів і впливають на життя нинішнього та майбутніх поколінь). Тому сучасна молодь має не лише навчитися ефективно взаємодіяти у більш взаємопов'язаному світі, а і цінувати та отримувати користь від його культурного різноманіття. Для цього кожна школа має заохочувати своїх учнів зрозуміти найактуальніші проблеми, які визначають наш час.

Проблематиці формування глобальної компетентності особистості присвячені праці таких українських дослідників, як-от: Н. Авшенюк (формування глобальної компетентності вчителів); Т. Аношкова (теоретичні основи формування глобальної компетентності у вищій школі США); Я. Бондарук (роль навчання англійської мови у формуванні глобальної компетентності); Г. Войтків (глобальна компетентність учнів закладів середньої освіти); Л. Горбунова (глобальна освіта для сталого розвитку); Т. Кошманова (глобальна парадигма середньої та вищої освіти); С. Федоренко (глобальна компетентність студентської молоді); А. Ярошенко (глобальна освіта).

У зарубіжному науково-педагогічному дискурсі різні аспекти проблеми формування глобальної компетентності висвітлені досить ґрунтовно. Зокрема дослідники сфери глобальної освіти (М. Беннетт, В. Буакс Мансілла, Ф. Гандара, Д. Дірдорф, А. Рівз, Х. Чандір, Д. Шменнер та ін.) наголошують на необхідності формування глобальної компетентності у підростаючого покоління, що в першу чергу передбачає здатність до активної участі у вирішенні глобальних проблем соціального, політичного, економічного та екологічного характеру (Bennett, 2013; Voix Mansilla, 2016; Deardorff, 2009).

Сьогодні провідні міжнародні освітні організації все частіше визнають глобальну компетентність як ключовий компонент спрямованої на майбутнє освіти, яка готує молодь орієнтуватися у взаємопов'язаному та невизначеному світі (Chandir, 2022). У 2018 році оцінка глобальної компетентності 15-річних учнів з різних країн світу вперше була проведена Організацією економічного співробітництва та розвитку (Organization for Economic Cooperation and Development, OECD)

у межах Міжнародної програми з оцінки навчальних досягнень учнів (Programme for International Student Assessment, PISA). Глобальна компетентність у дослідженні PISA розглядається як комплексна і багатомірна здатність особистості, яка включає: 1) здатність вивчати глобальні та міжкультурні проблеми; 2) розуміти та цінувати різні світогляди та точки зору; 3) успішно та шанобливо взаємодіяти з іншими; 4) вживати заходів для колективного благополуччя та сталого розвитку (OECD, 2018).

Незважаючи на значну кількість наукових праць з проблеми дослідження, питання розвитку глобальної компетентності школярів все ще залишається малорозробленим для українського вчителя, так і для значної частини вчителів інших країн. При цьому міжнародні експерти в галузі освіти та політики наголошують на тому, що сьогодні більшість шкіл недостатньо зайняті підготовкою дітей та підлітків для вирішення глобальних проблем (Shanker, Hinton, Cheung, 2019). З огляду на зазначене у нашій статті звернемося до осмислення потенціалу міжнародних освітніх ініціатив щодо формування глобальної компетентності учнівської молоді.

Мета та завдання. Мета статті полягає у висвітленні основних напрямів міжнародних освітніх ініціатив щодо формування глобальної компетентності учнівської молоді. Реалізація мети вимагала вирішення таких завдань: 1) проаналізувати, осмислити й узагальнити науково-педагогічні джерела щодо наявних міжнародних освітніх ініціатив у площині формування глобальної компетентності учнівської молоді; 2) схарактеризувати ціннісно-інтегративну специфіку розробленого різними міжнародними організаціями навчально-методичного забезпечення, спрямованого на формування глобальної компетентності учнівської молоді.

Методи дослідження. Під час наукового пошуку застосовано комплекс загальнонаукових методів: аналіз, синтез, індукція, дедукція та узагальнення. Висвітлення теоретичних положень та формулювання висновків здійснено на основі вивчення та систематизації першоджерел з теми дослідження.

Результати дослідження та їх обговорення. Розглядаючи формування глобальної компетентності як багатогранну когнітивну, соціально-емоційну та громадянську мету навчання, сьогодні нагально постає завдання побудови якісного освітнього процесу, де актуалізуються принципово нові підходи та реалізуються інноваційні концептуальні основи оцінювання глобальної освіти школярів, на основі яких створюються ефективні педагогічні технології та навчальні програми. Адже сучасна школа покликана формувати те ціннісне ядро, яке в подальшому визначатиме активність людини у різних сферах її життєдіяльності, що розвивається шляхом «усвідомлення й аналізу подібностей, відмінностей та взаємозалежностей між різними культурами» (Федоренко, 2017, с. 197).

Аналіз змісту глобальної компетентності у межах Міжнародної програми з оцінки навчальних досягнень

учнів (Programme for International Student Assessment, PISA) засвідчує реалізацію міждисциплінарної інтеграції та ціннісного ставлення до проблем сучасного суспільства у формуванні глобальної компетентності старшокласників. Важливими при цьому виступають: здатність аналізувати питання місцевого, глобального, а також культурного значення (наприклад, бідність, економічна взаємозалежність, міграція, нерівність, екологічні ризики, конфлікти, культурні відмінності та стереотипи); здатність розуміти та цінувати різні точки зору та світогляди; здатність встановлювати позитивну взаємодію з людьми різного національного, етнічного, релігійного, соціального чи культурного походження чи іншої статі тощо (OECD, 2018).

У XXI столітті учні не тільки повинні знати про глобальні проблеми, а і володіти вміннями, необхідними для забезпечення індивідуального та колективного благополуччя. Глобальний характер освіти сьогодні у шкільних програмах, які розробляються різними міжнародними організаціями, насамперед визначається виходом за межі дисциплін, тобто характеризується зростаючою міждисциплінарною інтеграцією. При цьому ціннісний складник, а саме духовно-моральний розвиток як цільовий орієнтир сучасної освіти, відіграє важливу роль у формуванні глобальної компетентності школярів.

Визнаючи зростаючу глобалізацію та відповідну потребу молодих людей розвивати навички спільного вирішення проблем, засновані на оцінці різноманітних точок зору, Міжнародна програма з оцінки навчальних досягнень учнів здійснила перший у своєму роді амбітний тест у 2018 р., призначений для вимірювання глобальної компетентності учнівської молоді (OECD, 2019, р. 5). Зокрема, згідно з цією Міжнародною програмою біло оцінено «здатність 15-річних школярів досліджувати місцеві, глобальні та міжкультурні питання, брати участь у відкритому, належному та ефективному спілкуванні з людьми з різних культур, а також діяти заради колективного добробуту та сталого розвитку суспільства. Проведене тестування було спрямовано на оцінювання як когнітивних, так і соціально-емоційних навичок школярів з різних країн світу у контексті їхнього ставлення до глобальних та міжкультурних питань. Наприклад, школярам було запропоновано оцінити свою згоду з такими твердженнями, як-от: «Я намагаюся поглянути на розбіжності з боку кожного, перш ніж прийняти рішення», «Я здатний подолати мої труднощі у взаємодії з людьми з інших культур» і «Я можу щось зробити з проблемами світу» (OECD, 2019).

Загалом результати оцінювання, здійсненого колективом Міжнародної програми з оцінки навчальних досягнень учнів (PISA), підкреслили багатомірну природу глобальної компетентності та вирішальну роль шкіл у формуванні глобальної компетентності школярів, дійшовши висновку, що освіта буде ключем до узгодження потреб та інтересів людей, спільнот і націй у справедливих рамках, заснованих на відкритих кор-

донах і сталому розвитку суспільства (OECD, 2019).

Іншим прикладом активного промотування глобальної освіти, а разом з нею і формування глобальної компетентності школярів слугує діяльність заснованої в 1968 р. міжнародної некомерційної освітньої фундації «Міжнародний бакалаврат» (International Baccalaureate, надалі – МБ). Ця освітня організація є лідером у галузі міжнародної освіти, що забезпечує структуру навчальних планів для чотирьох програм навчання дітей та молоді віком від 3 до 19 років по всьому світу (International Baccalaureate, 2017):

1. *Програма раннього навчання* (Primary Years Programme), призначена для дітей віком від 3 до 12 років; використовує трансдисциплінарний, дослідницький та концептуальний підходи до викладання та навчання.

2. *Програма середньої освіти* (Middle Years Programme) для підлітків 11-16 років. Її метою є сприяння всебічному розвитку активних учнів з глобальною перспективою, які здатні демонструвати емпатію до інших і розуміти мету та значення, що стосуються не лише їхнього особистого життя, а і спільноти (місцевої та глобальної) загалом. Ця програма орієнтована на дослідження широкого спектру питань та ідей місцевого, національного та глобального значення. Її результатом є виховання творчих і рефлексивних мислителів. Вона також має на меті допомогти учням розвинути самосвідомість і почуття відповідальності перед суспільством та світом загалом. Навчання за цією програмою охоплює такі основні площини:

- ідентичності та відносини (Identities and Relationships);
- особисте та культурне самовираження (Personal and Cultural Expression);
- орієнтування в просторі та часі (Orientation in Space and Time);
- науково-технічні інновації (Scientific and Technical Innovation);
- справедливість і розвиток (Justice and Development);
- глобалізація та сталість (Globalization and Sustainability).

3. *Програма для здобуття диплома* (Diploma Programme) для молоді 16-19 років – це навчальний курс, який охоплює широкий спектр галузей знань, що забезпечує інтелектуальний, особистісний та емоційний розвиток учнівської молоді. Структура курсу складається з:

- шести областей знань, з-поміж яких: дослідження мови та літератури, вивчення мови, люди та суспільства, природничі науки, математика, гуманітарні науки;

- загального складника, що включає такі навчальні площини: теорія знань (Theory of Knowledge), креативність (Creativity), діяльність і служіння (Activity and Service), розширене есе (Extended Essay). Загальний складник є обов'язковим етапом для всіх учнів. Він дає їм можливість набути навичок критичного

мислення, пов'язаних із природою знань, здійснити індивідуальне дослідження та, крім того, проявити свої лідерські якості під час виконання проєкту в сфері суспільно значущої діяльності.

4. *Програма, пов'язана з кар'єрою* (Career-related Programme), орієнтована на учнівську молодь 16-19 років.

Зазначені вище програми шляхом навчання різних дисциплін та гармонійного виховання особистості, спрямовані на розвиток когнітивних, емоційних і соціальних навичок учнів, які є необхідними для успішної життєдіяльності у сучасному суспільстві, яке швидко глобалізується. Учні по завершенні кожної з програм отримують офіційний документ (диплом чи сертифікат) встановленого зразка, який підтверджує їх освітній рівень (відповідно до обраної програми), і який надає право продовжити навчання чи отримати роботу в будь-якій з держав світу, що прийняли ці програми (International Baccalaureate, 2017).

Загальновідомо, що основні принципи освітнього процесу, які пропонуються в усіх чотирьох програмах МБ, були сформульовані видатною французькою педагогинєю Марі-Терез Моретт (Marie-Thérèse Maurette) у 1948 р., які вона оприлюднила в своїй праці «Методи миротворчого виховання. Чи існують вони?» (Techniques d'Education Pour La Paix. Existent-elles?) (Maurett, 1948). 3-поміж сформованих Марі-Терез Моретт принципів, які сьогодні є основою освітніх програм МБ, такі:

1. Принцип так званої «синтетичної географії» чи «міжнародної культури», сутність якого полягає у тому, що процес навчання спочатку вводить дитину як громадянина світу до глобальної картини світу без акцентування на перших порах уваги і знань на країні, звідки походять учні (Maurett, 1948). Ці знання є базисом для поповнення його знаннями про географію людства, демографію, поняттями відносності між державами і регіонами.

2. Принцип викладання історії «від світової до національної». Вивчення історії, на думку французької педагогині, слід починати не раніше 12-ти років із світової історії людства, і тільки пізніше загальну картину доповнювати «вставками» національної історії для усвідомлення її важливості у контексті світової історії (Maurett, 1948).

3. Принцип досконалої двомовності. Зокрема в свій час Марі-Терез Моретт (Maurett, 1948) наголошувала на вивченні англійської та французької мов (адже це офіційні мови Ліги Націй) для опанування різних способів мислення, властивих цим мовам, щоб розуміти мислення своїх співрозмовників.

Головною метою всіх вищезгаданих програм МБ є розвиток глобального мислення, а також виховання глобально налаштованих людей, які, визнаючи свою загальну людяність і спільну опіку над планетою, допомагають створювати кращий і більш мирний світ (International Baccalaureate, 2017, р. 2; Gándara, Reeves, Schmenner, 2021). Концепція глобального

мислення МБ позиціонує учнів як громадян світу, які мають знання, навички, свободу волі та здатність до глобальної залученості та до продуктивної міжкультурної взаємодії. Знання і навички, необхідні для формування глобальної компетентності, включені в усі шкільні програми навчання, які, будучи розробленими згідно з принципами МБ (International Baccalaureate, 2017), охоплюють: здатність до дослідження місцевих і глобальних проблем та їх вирішення; рефлексія щодо особистої точки зору, культури й ідентичності, а також ідентичності інших; багатомовність як шлях до міжкультурного порозуміння; зосередженість на значущому залученні громади, яка враховує «місцеві фактори, включаючи географічне, політичні, релігійні, соціальні та культурні» (Hacking et al., 2016, р. 147). Також у концепції МБ відображено прагнення цієї освітньої організації розвивати «соціальне, емоційне та фізичне благополуччя дітей та учнівської молоді, а також гарантувати, що вони навчатимуться поважати себе, інших та навколишній світ» (International Baccalaureate, 2017, р. 3).

У профілі учня МБ визначено 10 характеристик, які формують «його основу розвитку глобальному міжнародному рівні» (International Baccalaureate, 2017, р. 3). Учні повинні стати: допитливими, обізнаними, мислителями, комунікабельними, принциповими, відкритими, турботливими, здатними до ризику, врівноваженими та критично мислячими (International Baccalaureate, 2017, р. 3), що загалом забезпечує виховання відповідальних членів глобальної спільноти (Merryfield, Augustine, Choi, 2012).

Свою чергою *Програма для здобуття диплома* (Diploma Programme), орієнтована на учнів старших класів, забезпечує ефективне формування глобальної компетентності шляхом упровадження в освітній процес освітніх компонентів з глобальної освіти. Зокрема під час вивчення освітнього компонента «Глобальна політика» школярі досліджують сучасні політичні проблеми й основні політичні концепції влади, рівності та сталості в різних контекстах. Цей освітній компонент забезпечує критичний аналіз різноманітних складних політичних перспектив у місцевому, національному, міжнародному та глобальному вимірах політичної діяльності. Інший освітній компонент цієї ж програми – «Інформаційні технології в глобальному суспільстві» – спонукає учнів використовувати своє розуміння інформаційних технологій для оцінки соціальних та етичних питань у певних ситуаціях у суспільстві сьогодення.

Інші освітні організації також пропонують важливі підходи до визначення та розвитку глобальної компетентності учнівської молоді. Так, диплом глобального громадянина (Global Citizen Diploma – GCD) є сертифікатом середньої школи, вперше впровадженим у Міжнародній школі Йокогами (Yokohama International School (<https://www.yis.ac.jp/>)) в 2011 р. та прийнятим консорціумом міжнародних шкіл (Thompson, 2021). Навчання задля отримання цього сертифіката відбувається на основі глобально значущої діяльності,

яку учні виконують, як у класі, так і в позаурочний час. При цьому освітній процес передбачає виховання громадянських цінностей (наприклад, емпатії, справедливості шляхом громадянської залученості); формування комунікативних навичок (наприклад, навички публічного спілкування) та лідерських якостей; розвиток здатності розуміти, цінувати й адаптуватися до різних ідей, поглядів, культур, мов і звичаїв; набуття знань з певних сфер (наприклад, багатомовність; розуміння глобального взаємозв'язку та інклюзії через різноманітність, справедливість та антирасизм), що в комплексі готує учнів робити свій внесок у суспільне та глобальне благополуччя, сталість, справедливість і мирне співіснування людей у світі (Thompson, 2021).

Таким чином, усі наведені вище освітні ініціативи підкреслюють важливість критичного мислення, навички спілкування та співпраці; глибоке знання та розуміння сутності місцевих і глобальних проблем; повага до різних точок зору та різноманітних соціокультурних контекстів життя людей, що в цілому забезпечує формування глобальної компетентності учнівської молоді.

Загалом бурхливі події останніх кількох років підкреслюють критичну необхідність розвитку наступного покоління глобально компетентних лідерів. Від розширення соціальної нерівності до пандемій, проблеми, з якими ми стикаємося як глобальний колектив, дедалі більше виходять за межі національних кордонів і вимагатимуть нового рівня глобальної обізнаності, міжкультурної комунікації та колективної відповідальності, оскільки всі люди на планеті мають працювати разом над вирішенням світових проблем. Тому саме освіта акт надії перед обличчям завжди невизначеного майбутнього є потужним способом підтримати наступного покоління у розвитку глобальної компетентності, необхідної для виживання людства у взаємопов'язаному світі.

Висновки. Отже, у сучасному світі, який швидко змінюється, все більше і більше освітніх ініціатив спрямовані на розвиток глобальної компетентності учнівської молоді. Терміни «міжнародний» і «глобальний» описують цей світ з різних точок зору – з точки зору його складових частин (національних держав та їхніх відносин одна з одною) та з точки зору планети в цілому. Різкі відмінності між «місцевим», «національним» і «глобальним» контекстами стираються перед лицем нових інституцій і технологій, які виходять за межі сучасних національних держав. Тому сьогодні міжнародні освітні ініціативи, запроваджені такими фундаціями, як-от Міжнародний бакалаврат, Організація економічного співробітництва та розвитку та багатьма іншими, створюють навчальні програми та промотують глобальну залученість, що забезпечує учнівську молодь кращим розумінням мови та культури, заохочує її досліджувати глобальні та місцеві проблеми (наприклад, різні аспекти навколишнього середовища, конфліктів, прав людини, співпраці тощо), а також вирішувати найбільші виклики

людства в класі та за його межами. Це загалом допомагає учням ставати відповідальними глобальними громадянами світу. Така глобальна освіта спирається в першу чергу на розвиток освітнього середовища, яке цінує світ як найширший контекст для навчання і виховання, та поширює освітні стандарти та практики щодо філософії та організації освітнього процесу, спрямованого на розвиток обізнаності, перспектив і зобов'язань, необхідних для глобальної взаємодії, що в цілому сприяє ефективному формуванню глобальної компетентності учнівської молоді.

Перспективу подальшої наукової розвідки в цьому напрямі вбачаємо у вивченні особливостей формування глобальної компетентності молоді з огляду на її роль у повоєнному відновленні України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Федоренко С. В. Теорія і методика формування гуманітарної культури студентів вищих навчальних закладів США. Дисертація на здобуття ступеня доктора педагогічних наук. Київ, 2017. 551 с.
2. Bennett M. Basic concepts of intercultural communication: Paradigms, principles, & practices. Boston, MA: Intercultural Press, 2013. 228 p.
3. Boix Mansilla V. How to be a global thinker. *Educational Leadership*. 2016. Vol. 74, № 4. P. 10–16.
4. Chandir H. Student responses on the survey of global competence in PISA 2018. *Discourse Studies in the Cultural Politics of Education*. 2022. Vol. 43, № 4. P. 526–542.
5. Deardorff D. K. Implementing Intercultural Competence Assessment. *The SAGE Handbook of Intercultural Competence* / D. K. Deardorff (ed.). Sage: Thousand Oaks, CA, 2009. P. 477–491.
6. Gándara F., Reeves A., Schmenner D. Global mindedness in International Baccalaureate schools. Bethesda, MD, USA: International Baccalaureate, 2021. 101 p. URL: <https://www.ibo.org/globalassets/new-structure/research/pdfs/global-mindedness-final-report.pdf>
7. Hacking E., Blackmore C., Bullock K., Bunnell T., Donnelly M., Martin S. The international mindedness journey: school practices for developing and assessing international mindedness across the IB continuum. University of Bath, 2016. 233 p.
8. International Baccalaureate. What is an IB education? International Baccalaureate Organisation Publishing, 2017. URL: <https://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/brochures/corporate-brochure-en.pdf>
9. Merryfield M., Augustine T., Choi M. Teacher thinking on developing informed and engaged students for a globally connected world: report on the study. The Hague: International Baccalaureate, 2012. 21 p.
10. Maurett M.e-T. Techniques d'Education Pour La Paix. Existent-elles? Réponse a une d'Unesco. École Internationale de Genève, 1948. URL: https://issuu.com/feig/docs/techniques_d_education_pour_la_paix_mt_maurette
11. OECD. Preparing our youth for an inclusive and sustainable world: The OECD PISA global competence framework. OECD Publishing, 2018. 63 p. URL: www.oecd.org/pisa/Handbook-PISA-2018-Global-Competence.pdf
12. OECD. PISA 2018 Results (Volume I): What Students Know and Can Do. Paris: PISA, OECD Publishing, 2019. DOI: <https://doi.org/10.1787/5f07c754-en>

13. Shanker A., Hinton C., Cheung L. Developing Students Global Competence: An International Research Study. Research Schools International and Round Square, 2019. 76 p. URL: https://www.roundsquare.org/wp-content/uploads/2019/11/RS-RSI-Global-Competence-Report_13-11-19.pdf

14. Thompson L. Unpacking a model of global citizenship and intercultural understanding for our sustainability and well-being. Council of International Schools, 2021. URL: <https://www.cois.org/about-cis/perspectives-blog /blogpost/~board/perspectives-blog/post/unpacking-a-model-of-global-citizenship-andintercultural-understanding-for-our-sustainability-and-well-being>

REFERENCES

1. Fedorenko, S.V. (2017). Teoriya i metody formuvannya humanitarnoyi kultury studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv SSHA [Theory and methods of formation of liberal humanistic culture of students of higher educational institutions of the USA]. *Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

2. Bennett, M. (2013). Basic concepts of intercultural communication: Paradigms, principles, & practices. Boston, MA: Intercultural Press [in English].

3. Boix Mansilla, V. (2016). How to be a global thinker. *Educational Leadership*, 74(4), 10–16 [in English].

4. Chandir, H. (2022). Student responses on the survey of global competence in PISA 2018. *Discourse Studies in the Cultural Politics of Education*, 43(4), 526–542 [in English].

5. Deardorff, D.K. (2009). Implementing Intercultural Competence Assessment. In D. K. Deardorff (Ed.), *The SAGE Handbook of Intercultural Competence* (pp. 477–491). Sage, Thousand Oaks [in English].

6. Gándara, F., Reeves, A., & Schmenner, D. (2021). Global mindedness in International Baccalaureate schools. Bethesda, MD, USA. International. Baccalaureate. Retrieved from: <https://www.ibo.org/globalassets/new-structure/research/pdfs/global-mindedness-final-report.pdf> [in English].

7. Hacking, E., Blackmore, C., Bullock, K., Bunnell, T., Donnelly, M., & Martin, S. (2016). *The international*

mindedness journey: school practices for developing and assessing international mindedness across the IB continuum. University of Bath [in English].

8. International Baccalaureate. (2017). *What is an IB education?* International Baccalaureate Organisation Publishing, Retrieved from: <https://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/brochures/corporate-brochure-en.pdf> [in English].

9. Merryfield, M., Augustine, T., & Choi, M. (2012). *Teacher thinking on developing informed and engaged students for a globally connected world: report on the study*. International Baccalaureate [in English].

10. Maurett, M.-T. (1948). *Techniques d'Education Pour La Paix*. Existent-elles? Réponse a une d'Unesco, École Internationale de Genève, 1948. Retrieved from: https://issuu.com/feig/docs/techniques_d_education_pour_la_paix_mt_maurette [in French].

11. OECD. (2018). *Preparing our youth for an inclusive and sustainable world: The OECD PISA global competence framework*. OECD Publishing. Retrieved from: www.oecd.org/pisa/Handbook-PISA-2018-Global-Competence.pdf [in English].

12. OECD. (2019). *PISA 2018 Results (Volume I): What Students Know and Can Do*. Paris: PISA, OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/5f07c754-en> [in English].

13. Shanker, A., Hinton, C., & Cheung, L. (2019). *Developing Students Global Competence: An International Research Study*. Research Schools International and Round Square. Retrieved from: https://www.roundsquare.org/wp-content/uploads/2019/11/RS-RSI-Global-Competence-Report_13-11-19.pdf [in English].

14. Thompson, L. (2021). *Unpacking a model of global citizenship and intercultural understanding for our sustainability and well-being*. Council of International Schools. Retrieved from: <https://www.cois.org/about-cis/perspectives-blog /blogpost/~board/perspectives-blog/post/unpacking-a-model-of-global-citizenship-andintercultural-understanding-for-our-sustainability-and-well-being> [in English].

Svitlana Fedorenko,
Doctor of Pedagogy, Professor,
Chief Research Officer,
laboratory of moral, civic and intercultural education,
Institute of Problems on Education
National Academy of Educational Sciences of Ukraine,
9, M. Berlinskoho, Str., Kyiv, Ukraine,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8517-9975>

Kateryna Zhurba,
Doctor of Pedagogy, Professor,
Head of the laboratory of national and patriotic education,
Institute of Problems on Education
National Academy of Educational Sciences of Ukraine,
9, M. Berlinskoho, Str., Kyiv, Ukraine,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3854-4033>

Olena Shepeleva,
Senior Teacher
Department of English for Humanities,
Faculty of Linguistics,
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
37, Beresteyskyi Ave., Kyiv, Ukraine,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4260-0840>

VALUE-INTEGRATIVE CONTEXT OF FORMING GLOBAL COMPETENCE IN HIGH SCHOOL YOUTH: INTERNATIONAL EDUCATIONAL INITIATIVES

The article attempts to interpret the potential of international educational initiatives for the formation of global competence of schoolchildren. The purpose of the article is to highlight the main directions of international educational initiatives regarding the formation of global competence of schoolchildren. The realization of this purpose involved solving the following tasks: to analyze, conceptualize and generalize scholarly and pedagogical sources on existing international educational initiatives in the field of forming the global competence of student youth; characterize the value-integrative specifics of educational and methodological support developed by various international organizations, aimed at forming the global competence of schoolchildren. Research methods. In the research, a complex of general scientific methods was applied: analysis, synthesis, induction, deduction and generalization. Elucidation of theoretical provisions and formulation of conclusions was carried out on the basis of the study and systematization of primary sources on the issue under study. Research results. It is noted that in the 21st century, students should not only know about global problems, but also possess the skills necessary to ensure individual and collective well-being. The global nature of today's education in curricula developed with the support of various international organizations is primarily determined by going beyond the boundaries of disciplines, i.e., characterized by growing interdisciplinary integration. At the same time, the valuable component, namely, spiritual and moral development as a target orientation of modern education, plays an important role in the formation of global competence of schoolchildren. It was concluded that in today's rapidly changing world, more and more international educational initiatives are aimed at developing the global competence of high school students. Sharp distinctions between “local”, “national”, and “global” contexts are blurring in the face of new institutions and technologies that transcend the boundaries of modern nation-states. Therefore, today, international educational initiatives, implemented by the foundations such as the International Baccalaureate, the Organization for Economic Co-operation and Development and many others, create curricula and promote global engagement that provide young people with a better understanding of language and culture, encourage them to explore global and local issues, and to address humanity's greatest challenges in the classroom and beyond. It is emphasized that such global education spreads educational standards and practices regarding the philosophy and organization of the educational process aimed at developing awareness, perspectives and commitments necessary for global interaction, which in general contributes to the effective formation of global competence of student youth.

Key words: global competence, global education, global engagement, curriculum, interdisciplinary integration, values, learning achievements of high school students, student youth, international educational initiatives.

Подано до редакції 23.02.2024